

İnsanın arza halife olmasının bir sebebi “sanatlar ve fenler”dir. Allah’ın indinde fen ve sanatların değeri, iman ve ibadetle mukayese edilemeyecek kadar zayıf ve kıymetsiz kalmıyor mu?

Fen ve sanatlar insanın yeryüzüne halife olmasının bir delili olarak zikrediliyor. Yoksa halifelik sadece bu fenler, bu sanatlar için verilmiş değil. Eğer öyle olsa, fenlerin inkişaf etmediği önceki asırlarda insanın yeryüzüne halife olmasını nasıl açıklayacağız?

Şu var ki, insanın hilafetinin temelinde ilim yatar. Hilafetle ilgili ayet-i kerimede bunu açıkça görüyoruz:

“Hani Rabbin, meleklerle ‘Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.’ demişti. Melekler ‘Ya Rabbi, sen yeryüzünde kargaşalık çıkaracak, kan dökcek birini mi yaratacaksın? Oysa biz seni överek tesbih ediyor, takdis ediyoruz.’ dediler. Allah meleklerle, ‘Ben sizin bilmediklerinizi bilirim.’ dedi.” (Bakara, 2/30)

İnsanın yaratılış gayesine bir mana veremeyen meleklerin, bundaki İlâhî hikmeti öğrenmek istemeleri üzerine, meleklerle Hz. Âdem (as) bir imtihana tabi tutulurlar. Bu imtihanda, eşyanın isimlerini, gayelerini, yaratılış hikmetlerini bilme noktasında melekler aciz kalırlar ve Hz. Âdem (as) bu noktada gerekli cevapları vermekle meleklerden üstün bir mahiyete sahip olduğunu onlara da ispat eder.

Asırlar sonra, bu ilim üstünlüğü çok ileri noktalara taşınmış ve bu gün akıl almaz buluşlara imza atılmıştır. Bütün bunlar insan mahiyetinin, insan istidadının en kısa ifadesiyle **“aklın”** ürünleridir.

Üstad, Lemeat adlı eserinde **“Madem ‘El-hakku ya’lu’ haktır, neden kâfir Müslime kuvvet hakka galiptir?”**(1) sorusuna verdiği çok enteresan cevapların bir yerinde **“Kuvvetin bir hakkı var bir sırr-ı hilkati var.”**, bir başka yerinde ise **“Hem dünyada hayatı hakkı şamil ve ammdır”(umumidir, geneldir)** buyurur.

Bu noktadan hareketle diyebiliriz ki, aklın da bir hakkı, bir sırr-ı hilkati vardır ve onun hakkı da **“şamildir ve umumidir”**. Yani, nasıl ki hayatın hakkı olan “görmenin, işitmenin, rızkın verilmesinde” insanla hayvan, yılanla bülbül fark etmiyorsa, aklın hakkının verilmesinde de bu kaide geçerlidir. Aklını yerinde kullanan kişiye, - mümin olsun, kâfir olsun- o aklın hakkı verilecektir, nitekim veriliyor da.

Kâfir, aklını yerinde kullanarak Allah’ın bu âlemdeki birçok harika sanatlarını

---

sergilemekle, yer altındaki madenlerden ışınlar âlemine kadar nice varlıklardaki hikmetleri ortaya koymakla, hücrelerden, atomlara, genlere kadar çok ince sanatları insan idrakine sunmakla ve böylece insanları hayrete, takdire ve şükre sevk etmekle önemli bir hizmet yapmış oluyor. Onun bu hizmetleri karşılıksız kalmayacak ve bu dünyada hizmetlerinin karşılığını görecektir. Ancak, iman etmediği takdirde bu hizmetleri onun cennete girmesine yetmeyecektir. **Zira cennete girmenin şartı fen ve sanat değil, iman ve salih ameldir.**

Soruda geçen ifadelerin bir yönü de, kâinat kitabının okunması ve ondaki ince manaların anlaşılıp ilan edilmesi konusunda Müslümanlar için bir teşvik ve bir uyarı olmasıdır. Yoksa, kâfirin bu dünyada hayat sürmesinin tek şartı fenlere yaptığı hizmet değildir. Böyle olsaydı, geçmiş asırlardaki cahil kâfirlerin dünya nimetlerinden hiç faydalanmamaları gerekirdi.

Nur Risalelerinde defalarca belirtildiği gibi **“İnsana cüzi irade verilmiş ve imtihan sırrına binaen bu iradesini ölünceye kadar dilediği gibi kullanabilmesine imkân tanınmıştır.”** İradesini küfür ve isyanda kullananlara da imtihan süresince müdahale edilmemektedir.

Son olarak şunu da ifade edelim ki, insanlara faydalı işler yapan bir kâfirle, beşeri yoldan çıkarmaya çalışan, zalim, sefih ve anarşist bir kâfirin cehennemde görecekları azap aynı olmayacaktır.

(1) bk. [Sözler, Lemeat.](#)